

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-1

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54
Volume 54

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Alice Del Maschio
Software Software	Adobe InDesign CS5
Fotografie na obálce Cover Photography	Putna kultury s MMK nalezená v Popůvkách u Brna (okr. Brno-venkov) Moravian Painted Ware culture vessel found at Popůvky u Brna (Dist. of Brno-venkov)
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Královopolská 147 612 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design s.r.o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

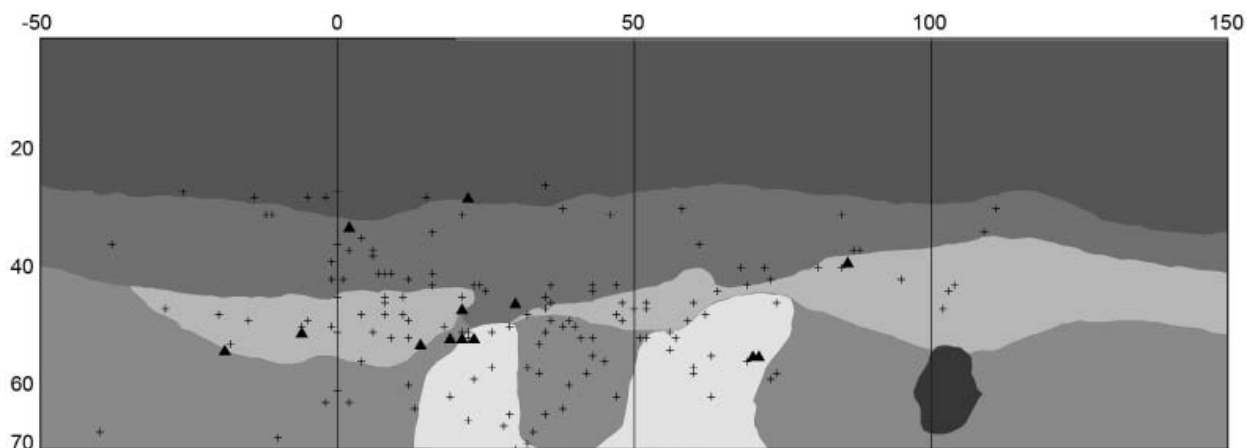
Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 3. Podstránská. Profil. Trojúhelníky představují artefakty s fasetovanou patkou.
Fig. 3. Podstránská. Profile. Triangles indicate artifacts with a faceted platform.

Literatura

- Škrdla, P. 2003:** Brno (k. ú. Slatina, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 44, 192–193.
- Valoch, K. 1974:** Podstránská, eine Oberflächestation des Aurignacien in Brno-Židenice. *Časopis moravského muzea, sci. soc.* 59, 5–42.

Resumé

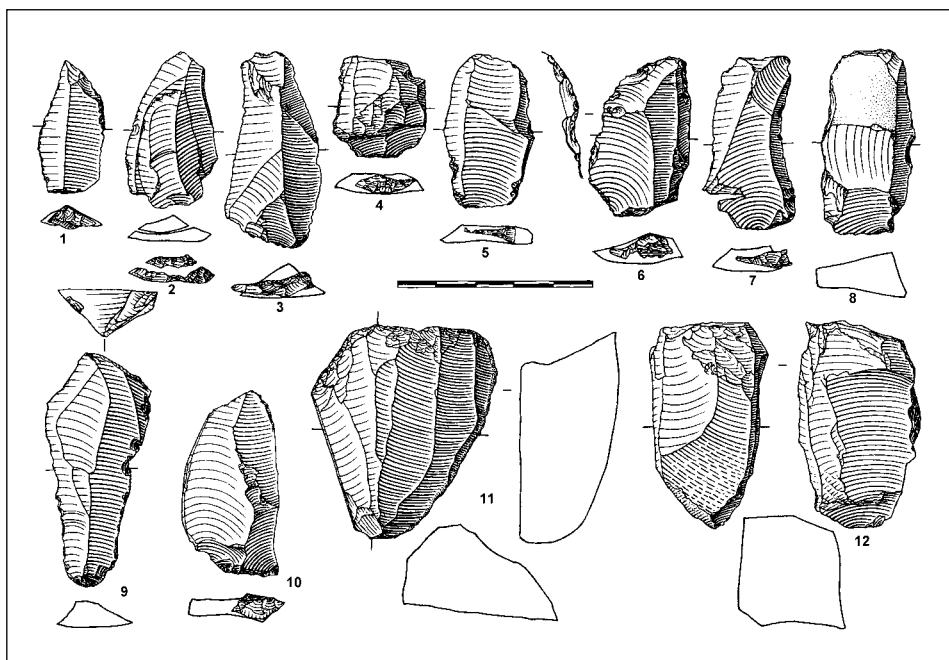
A test pit dug in 2012 at the site of Podstránská (Valoch 1974) produced Paleolithic artifacts in two types of sediments: a non-calcareous colluvial sediment below the topsoil and a calcareous sediment from a fissure infill (Fig. 3). Several artifacts have a prepared striking platform (Fig. 4: 1-7, 10), which is characteristic for Bohunician. Other discovered artifacts are typically Aurignacian – a carinated endscraper (Fig. 4: 9) and a unipolar core

(Fig 4: 12). It was not possible to clearly distinguish the two occupational levels.

In addition, isolated artifacts were collected from the wall of construction pit at Podstránská street, where artifacts within intact sediments were reported previously (Škrdla 2003). Geographic coordinates of the construction pit are N49°11.189' E16°40.057' (WGS-84).

BRNO (K. Ú. ŽEBĚTÍN, OKR. BRNO-MĚSTO) „Bešůvka“. Paleolit. Ojedinelý nález. Povrchový sběr.

V říjnu roku 2012 byl pracovníkům ÚAPP Brno, v.v.i., předán patinovaný, slabě přepálený úštěp z rohovce typu Krumlovský les II (petrografické určení provedl A. Přichystal z ÚGV PFF MU), který byl nalezen L. a P. Golářovými na povrchu ponechané podomíční vrstvy v trase

Obr. 4. Podstránská. Vybrané artefakty.
Fig. 4. Podstránská. Selected artifacts.

nově budované polní cesty HPC 17 poblíž severozápadní hranice polní tratě „Bešůvka“. Lokalita se nachází při jižním okraji intravilánu obce a je situována v nadmořské výšce okolo 343 m, na širokém svahovém hřbetu, který klesá východním až severovýchodním směrem k ústí pravého bezejmenného přítoku do Žebětínského potoka. Její přesná poloha je určena bodem 607006.64:1158981.63 (S-JTSK).

„Borovníky“. Mladý paleolit. Ojedinelý nález. Záchraný výzkum.

V září a říjnu roku 2012 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno, v.v.i., záchraný archeologický výzkum ve střední části polní tratě „Borovníky“ v souvislosti s výstavbou polní cesty HPC 17. Lokalita se nachází zhruba 1 km jihovýchodně od středu obce a je situována v nadmořské výšce od 348 do 358 m, na severovýchodním svahu, který klesá z plochého návrší (kóta 371,0 m n.m.) k ústí pravého bezejmenného přítoku do Žebětínského potoka. Její přesná poloha je určena body 606543.653: 1159381.252, 606334.488: 1159528.520 (S-JTSK).

Na povrchu ponechané podorniční vrstvy byla nalezena bazální část patinované, slabě přepálené čepele, jež byla vyrobena patrně ze silicitu z glacienních sedimentů (petrografické určení provedl A. Přichystal z ÚGV PřF MU). V okolí uvedeného místa byly již dříve získány povrchovými sběry ojedinelé kamenné štípané artefakty paleolitického stáří (Kuča 2002, 137).

Michal Přichystal

Literatura

Kuča, M. 2002: Popůvky (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 43 (2001), 137, 169.

Resumé

A patinated flake made from Krumlovský les II chert was found in the field „Bešůvka“ on the cadastral territory of Žebětín.

A broken patinated blade probably made from erratic flint was found during a salvage excavation in the „Borovníky“ field on the cadastral territory of Žebětín.

DOLNÍ VĚSTONICE (OKR. BŘECLAV)

Lokalita DV-IIa (Lahmhöfe, Pod lesem); DV-III (Rajny). Gravettien. Záchraný a zjišťovací výzkum.

Cílem výzkumu lokality DV-IIa v létě 2012 bylo navázat na záchraný výzkum z roku 1999 (Svoboda 2000), propojit tehdy prozkoumané pásy uvnitř sondy A, rozšířit ji směrem k sondě B a vytvořit tak souvislý prostor pro sídelně-archeologickou analýzu. Na základě těchto požadavků (a vzhledem k pokračujícímu narušování orbou) jsme vymezili sondu A-G/1-5 o rozměrech 5 x 9 m, s kontrolním blokem o šířce 0,5 m (obr. 5). Souřadnice SZ rohu jsou N 16°39'10,3''; E 48°52'57,8''. Při západním okraji

sonda opět narazila na mělce uložené sedimenty redeponované starším výkopem (zřejmě E. Dania v roce 1932) a posléze na intaktní nálezkovou vrstvu gravettien. Směrem k jihovýchodu, tedy proti svahu, se sledovaná vrstva plynule zahlubovala pod spraš až do hloubky 1,60 m.

Dominantním objektem v prozkoumané ploše bylo komplexní ohniště o průměru cca 110–120 cm, jemně zvrstvené do mocnosti 25–30 cm a tedy evidentně obnovované (obr. 6). Vzorky pro datování C14 a pro dílčí environmentální analýzy byly odebírány v intervalech cca 10 cm z jednotlivých mikrovrstev tohoto ohniště, jehož genezi tak chceme dále sledovat. Výsledky měřené pomocí AMS a kalibrované pomocí OxCal a CalPal skutečně gradují v odstupech několika století mezi 30,8–31,6 ky BC; datum z podloží ohniště dosáhlo 33,6 ky BC (tab. 2). V okolí ohniště jsme dokumentovali relativně rovnoměrný rozptyl zvířecích kostí a artefaktů. Katalog nálezů trojrozměrně zaměřených během výzkumu dosáhl čísla 769; další předměty získáváme proplavením sedimentů podle jednotlivých kvadrantů.

Opět se potvrdilo, že prostor ohnišť bývá vhodným prostředím pro uchování rostlinného pylu. Výsledky pylové analýzy vzorku 1 (hloubka 110 cm) nijak nevybočují z obrazu, který byl aplikací této metody získán při předchozích výzkumech (tab. 3; srv. např. Svobodová 1991; Dohnalová 2011). Přinášejí dnes již tradiční obraz o stavu vegetace v okolí gravettských lokalit: V parkovité krajině lesostepního charakteru převládaly nenáročná pionýrská dřeviny, zejména břízy (*Betula*), borovice (včetně limby - *Pinus cembra*) a modřín (*Larix decidua*). Otevřená stanoviště měla stepní charakter (*Artemisia*, *Chenopodiaceae*), avšak ve vlhčích místech rostla keříčková tundra (*Betula nana*), snad s roztroušenými smrkem (*Picea*). Poměrně příhodné klimatické podmínky umožňovaly sporadický výskyt také temperátním dřevinným elementům, jako jsou dub (*Quercus*), líska (*Corylus*), lípa (*Tilia*) a jilm (*Ulmus*). Při hodnocení výsledků je třeba zohlednit přítomnost redeponovaných třetihorních palynomorf, které upozorňují na komplikovanou tafonomii pylového spektra a na možnost dálkového větrného transportu. Druhé složení uhlíků dřevin je na základě předběžné analýzy rovněž standardní (srv. např. Opravil 1994). Zde je dominantní zastoupení modřínu/smrku (*Larix /Picea*), dále borovice cf. limba (*Pinus* cf. *cembra*) a ojedinelé se objevuje jalovec (*Juniperus*), vrba (*Salix* sp.), bříza (*Betula* sp.) a olše (*Alnus* cf. *viridis*).

V malakozoologickém materiálu výrazně převládají plži, a to zejména neurčitelné ostrohranné fragmenty ulit. Dále se vyskytuje směs různých rodů a druhů (častější např. *Succinella oblonga*, *Succinea putris*, *Lymnaea truncatula*, *Clausilia* cf. *dubia*, *Euomphalia strigella*, *Vallonia tenuilabris*, *Pupilla*), přičemž poměrně výrazné je zastoupení druhů vesměs typických pro spraše (*Succinella oblonga*, *Vallonia tenuilabris*, *Pupilla* sp. - Ložek 2000; 2001; 2010). Suchozemské druhy reprezentují především prostředí otevřené krajiny, objevují se i druhy obývající vlhčí prostředí (*Succinella oblonga*, *Succinea putris*).

Mezi obratlovci převažoval mamut (*Mammuthus primigenius*) a sob polární (*Rangifer tarandus*), dále vlk